

Årsrapport 2021

Eldreombudet

Innhold

1	Leders beretning	4
2	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	6
	Eldreombudets oppgaver og roller	6
	Det første driftsåret	6
	Hovedtall	7
	Høringer	7
	Innsyn	7
	Medieomtale	7
	Henvendelser fra publikum	7
	Foredrag, møter mv.	7
	Budsjett	7
3	Årets aktiviteter og resultater	8
	Prioritert arbeidsområde: helse- og omsorgstjenester for eldre	8
	Arbeide for bedre helse- og omsorgstjenester for eldre	8
	Arbeide for økt kunnskapsgrunnlag	8
	Fremme eldres rettigheter	9
	Arbeid med koronapandemien	9
	Prioritert arbeidsområde: eldres muligheter til samfunnsdeltakelse og arbeid	10
	Prioritert arbeidsområde: konsekvenser for eldre av digitaliseringen	11
	Kommunikasjonsarbeidet	12
	Medieomtale	12
	Nettsted	12
	Sosiale medier	13
	Samfunnskontakt	13
	Henvendelser fra publikum	13
	Språkbruk	13
4	Styring og kontroll i virksomheten	14
	Krav til den interne styringen i Eldreombudet	14
	Krav til den interne kontrollen av virksomheten	14
	Inkludering	15
	Informasjonssikkerhet	15
	Revisjon	15
	Likestilling og mangfold	16

Klima, miljø og vesentlige forhold	16
5 Vurdering av fremtidsutsikter	17
6 Årsregnskap.....	18
Kommentarer til årsregnskapet.....	18
Prinsippnote til årsregnskapet.....	18
7 Vedlegg	19

1 Leders beretning

Eldreombudet ble formelt opprettet 1. juli 2020, og 27. april 2021 hadde vi offisiell åpning. 2021 var det første hele driftsåret der vi utøvde pådriverrollen og følge med-rollen som Stortinget har gitt oss gjennom lov om Eldreombudet. Viktige satsinger i det første driftsåret har vært

- oppbygging av organisasjonen
- kommunikasjon og samfunnskontakt
- innsats på de tre prioriterte arbeidsområdene *helse og omsorg, samfunnsdeltakelse og arbeid og digitalisering*

Vi har fremmet krav på vegne av eldre og jobbet målrettet for å skape oppmerksomhet om eldres interesser – dels som vaktbikkje, dels som trekkhund. Initiativer vi har tatt på de tre prioriterte arbeidsområdene har bidratt til at eldres interesser har blitt tillagt større vekt enn det som ellers hadde vært tilfelle, slik vi vurderer det.

Koronapandemien har satt et sterkt preg på arbeidet vårt i 2021. Pandemien har truet eldres interesser på flere fronter. Det har vært nødvendig for Eldreombudet å engasjere seg sterkt i hvordan myndighetene og samfunnet ellers har håndtert pandemien. Vi har her hatt to hovedbudskap: På den ene siden må eldre som risikogruppe beskyttes mot smitte, blant annet ved å få vaksine raskest mulig og ved at også helsepersonell er vaksinert. På den andre siden må samfunnet gjøre alt for å begrense den sosiale isolasjonen som rammer eldre spesielt sterkt under smitteverntiltakene. Vi har fremmet disse budskapene i møter og i brev til helsemyndighetene, regjeringen og Koronakommisjonen, i tillegg til i mediene.

Selv om pandemien sto svært sentralt i arbeidet vårt i 2021, har vi også engasjert oss sterkt i andre temaer. Innenfor helse og omsorg har det blant annet dreid seg om at eldreomsorgen trenger større ressurser og økt kompetanse. Et annet viktig tema har vært at eldre mangler et systematisk vern mot vold, overgrep og forsømmelse. Vi uttrykte vår bekymring for dette i brev til Helse- og omsorgsdepartementet. Det førte til at statsråden innkalte Eldreombudet, interesseorganisasjoner og fagforbund til et møte. Vi har fulgt opp dette med krav om løsninger som får slutt på alt som gjør eldre utrygge.

På området samfunnsdeltakelse og arbeid har vi opprettet kontakt med de største arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene. Vi har tatt til orde for at LOs grense på 60 år for lederverv må avvikles. Vi krevde ellers at stortings- og sametingsvalget måtte gjennomføres slik at eldre og andre risikogrupper ikke ble hindret i å delta pga. smittefrykt. Vi ba også velgerne om å heve eldre kandidater til toppen av stemmesedlene, siden partiene hadde plassert få eldre i toppen.

Når det gjelder digitalisering, har vi tatt initiativ overfor bankenes organisasjon Finans Norge. Her har vi pekt på de utfordringene mange eldre sliter med når det gjelder dagligbank og bruk av betalingstjenester. Initiativet vårt har ført til at flere prosjekter er etablert. Prosjektene skal ta for seg regningsbetaling, kontantbetaling og generelle utfordringer for ikke-digitale bankkunder. Vi har krevd at bankene sørger for at også ikke-digitale får brukt banktjenester i det daglige og at ekstraordinære gebyr for ikke-digitale fjernes.

Kommunikasjon og samfunnskontakt er viktige verktøy – både for å sette eldres interesser på dagsordenen og for å gjøre Eldreombudet, som en ny samfunnsaktør, kjent. Vi har hatt en rekke utspill i mediene og stilt opp for å kommentere og debattere mange aktuelle saker på vegne av eldre. Vi har deltatt på mange seminarer, møter og andre aktiviteter både digitalt og fysisk når det var

mulig. Det er holdt et stort antall foredrag, innlegg og taler i løpet av året. Gjennom kontaktskjemaet på nettstedet vårt og på telefon har vi hjulpet flere hundre enkeltpersoner som har søkt råd og veiledning. Vi har også bygd opp informasjon på nettstedet som eldre og pårørende vil ha nytte av.

I 2021 har vi vært fem ansatte. På grunn av pandemien ble det allerede i januar nødvendig å legge til rette for hjemmekontor. Som en nyetablert virksomhet har det vært ekstra utfordrende å ikke kunne samles fysisk i lange perioder av året. Vi vurderer det likevel slik at periodene med hjemmekontor har fungert greit for organisasjonen vår. Vi har hatt effektive verktøy for digital samhandling og samskriving. Innføring av systemer, strategier, ikt-løsninger og internkontrollsystem har elles stått sentralt i det første driftsåret. Vi planlegger å styrke kompetansen vår ytterligere på noen fagområder.

Det er en stor glede for meg som eldreombud og leder å kunne si at Eldreombudet er godt i gang. Eldreombudet som organisasjon er ung av år, men har vist seg å fungere godt. Jeg ser frem til fortsettelsen av arbeidet vårt med å utføre det samfunnsoppdraget vi har fått gjennom eldreombudsloven. Vi har erfart at eldres interesser er under press på mange samfunnsområder, og behovet for Eldreombudet som vaktbikkje og trekkhund er derfor stort.

Bente Lund Jacobsen
eldreombud

Merknad 22. mars 2022: Tekstdelen av årsrapporten (kapittel 1–6) ble levert 11. mars 2022, en ny versjon med vedlegg ble sendt inn 22. mars.

2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Eldreombudets oppgaver og roller

Lov om Eldreombudet ble vedtatt i Stortinget i juni 2020 og slår fast oppgavene til Eldreombudet. Eldreombudet skal bidra til å fremme eldres interesser på alle samfunnsområder. Eldreombudet skal til enhver tid følge med på hvordan utviklingen i samfunnet påvirker situasjonen for eldre. Eldreombudet skal også i rimelig utstrekning gi informasjon, råd og veiledning.

Eldreombudet har både en pådriverrolle og en følge med-rolle. Arbeidet til Eldreombudet er rettet inn mot både offentlige og private aktører.

Eldreombudet har ulike arbeidsmetoder:

- overvåking av situasjonen for eldre
- påvirkning overfor offentlige myndigheter og private virksomheter
- kontakt med fagmiljøer og frivillige organisasjoner
- veiledning av personer som tar kontakt

Eldreombudet er faglig uavhengig og er administrativt underlagt Helse- og omsorgsdepartementet. Kontoret til Eldreombudet er plassert i Ålesund sammen med Senteret for et aldersvennlig Norge.

Det første driftsåret

Bente Lund Jacobsen startet i åremålsstillingen som eldreombud i juli 2020. Ved årsskiftet 2020/2021 ble Eldreombudets administrative funksjoner formelt etablert. Eldreombudets virksomhet ble offisielt åpnet i april 2021 gjennom et digitalt arrangement sammen med Senteret for et aldersvennlig Norge. 2021 har vært det første hele driftsåret i Eldreombudet. Innføringen av administrative systemer har krevd omfattende arbeid i 2021.

Ved inngangen til 2021 hadde eldreombudet to medarbeidere (i kommunikasjon og administrasjon). I januar 2021 startet ytterligere to medarbeidere (på fagområdene helse og omsorg og arbeids- og næringsliv, digitalisering og innovasjon).

2021 har vært preget av etablering av staben, strategisk innsats på tre prioriterte arbeidsområder, kommunikasjon og samfunnskontakt og innføring av administrative systemer.

De tre arbeidsområdene Eldreombudet har prioritert i 2021, er

- helse- og omsorgstjenester for eldre
- eldres muligheter til samfunnsdeltakelse og arbeid
- konsekvenser for eldre av digitaliseringen

Innenfor disse områdene har Eldreombudet arbeidet med en rekke saker. Se nærmere omtale under kapittel 3.

Eldreombudet har i 2021 lagt stor vekt på mediearbeid for å rette oppmerksomhet mot eldres interesser og Eldreombudets ulike initiativer – og for å gjøre Eldreombudet kjent. Eldreombudet hadde i 2021 en lang rekke møter med – og deltok på mange arrangementer hos – fagmiljøer, myndigheter og organisasjoner. Det har bidratt til å øke kjennskapet til Eldreombudet og å gi oss verdifull kunnskap til bruk i arbeidet.

Hovedtall

Høringer

Eldreombudet svarte i 2021 på ni høringer i regi av departementene. Temaene var myndighetenes håndtering av koronapandemien, koronasertifikat, distriktsdemografi, aldersgrensen i staten, portforbud), endringer i valgloven og kommuneloven, bankenes tilbud av kontanttjenester, særaldersgrense for militært ansatte, investeringstilskudd til trygghetsboliger.

Eldreombudet ga høringsinnspill til fire stortingskomiteer om statsbudsjettet for 2022: helseomsorgskomiteen, transport- og kommunikasjonskomiteen, kommunal- og forvaltningskomiteen, familie- og kulturkomiteen. Eldreombudet deltok i høringsmøter med de tre førstnevnte komiteene.

Innsyn

Eldreombudet har sendt ett innsynskrav i 2021.

Medieomtale

Eldreombudet er i 2021 omtalt ca. 850 ganger i kildene til mediearkivet Atekst.

Henvendelser fra publikum

I 2021 ble Eldreombudet kontaktet 154 ganger gjennom kontaktskjemaet på nett, i tillegg kommer henvendelser på e-post. Det kom anslagsvis 400 henvendelser om hjelp og veiledning på telefon.

Foredrag, møter mv.

Eldreombudet holdt ca. 90 foredrag, taler og innlegg og deltok ellers i ca. 70 møter med organisasjoner, foreninger og råd i 2021.

Budsjett

Stortinget vedtok en samlet bevilgning til Eldreombudet for 2021 på 10 060 000 kroner. Av denne bevilgningen ble 92 prosent bruk i budsjettåret. Vi har søkt om å få overføre 503 000 kroner til 2022.

Driftsutgiftene var på 9 232 961 kroner i 2021. Av dette var lønnskostnadene på 4 970 868 kroner, noe som utgjorde 53,8 prosent. Gjennomsnittlig lønnskostnad per årsverk var 994 012 kroner inklusiv leder.

Tallet på ansatte var fem i 2021 og det var fem utførte årsverk.

3 Årets aktiviteter og resultater

Prioritert arbeidsområde: helse- og omsorgstjenester for eldre

Arbeide for bedre helse- og omsorgstjenester for eldre

Eldreombudet har gjennom mediene og direkte overfor myndighetene vært tydelig på at helse- og omsorgstjenesten må styrkes faglig og økonomisk. Vi har rettet særlig oppmerksomhet mot kommunehelsetjenesten.

Vi sendte en omfattende innsynsbegjæring til Statsforvalteren i Innlandet. Bakgrunnen var flere uønskede hendelser i eldreomsorgen i Grue kommune. Begjæringen handlet om Statsforvalterens oppfølging av kommunen gjennom ulike tilsyn over flere år.

Høsten 2021 sendte Eldreombudet flere skriftlige innspill til Stortinget om statsbudsjettet. Vi ba Stortinget blant annet prioritere midler til å øke bemanningen og heve kompetansen i eldreomsorgen, sette inn tiltak mot isolasjon og ensomhet blant eldre og sikre systematisk arbeid i alle kommuner mot vold og overgrep.

Eldre mangler et systematisk vern mot vold, overgrep og forsømmelse. Vi uttrykte vår bekymring for dette gjennom mediene og skriftlig til Helse- og omsorgsdepartementet. Dette førte til at statsråden innkalte Eldreombudet sammen med interesseorganisasjoner og fagforbund til et møte om vold, overgrep og forsømmelse av eldre. Vi har i ettertid forsikret oss om at den administrative og politiske ledelsen i Helse- og omsorgsdepartementet vil følge opp dette temaet.

I den nye nasjonale handlingsplanen for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner er TryggEst-modellen et verktøy som omhandler eldre. Vi har bedt familie- og kulturkomiteen om økte bevilgninger til TryggEst over statsbudsjettet, for at verktøyet skal nå bredt ut.

God kommuneøkonomi er en forutsetning for at den voksende eldrebefolkningen skal motta gode helse- og omsorgstjenester fra kommunene. Vi ga kommunal- og forvaltningskomiteen innspill om å styrke de frie inntektene til kommunene for å sikre kapasitet og unngå kutt i eldreomsorgen. I tillegg ga vi innspill til helse- og omsorgskomiteen med forventinger om satsning på psykisk helse, forskning, kompetanse, demensomsorg og lindrende behandling i kommunene.

Arbeide for økt kunnskapsgrunnlag

Vi har spesielt hentet inn kunnskap om disse temaene i 2021: oppfølging av tilbudet om brukerstyrt personlig assistanse, den statlige tilskuddsordningen til særlig resurskrevende helse- og omsorgstjenester før fylte 67 år i kommunene, mangler ved oppfølgingen av Eldres psykiske helse, besøksrestriksjoner under koronapandemien, koronakommisjonens kartlegging av Eldres belastninger gjennom pandemien.

Ny kunnskap om eldre med underernæring på sykehjem medførte at Eldreombudet engasjerte seg med flere utspill. I møte med helseministeren etterlyste vi kunnskap om underernæring også blant hjemmeboende eldre. Det er fortsatt et gap mellom faglige råd og praksis i helse- og omsorgstjenestene. Det er forventet at Helsedirektoratet i 2022 kommer med reviderte nasjonale retningslinjer for forebygging og behandling av underernæring.

Høsten 2021 åpnet Eldreombudet et treårig forskningsprosjekt ved Universitet i Sørøst-Norge. Forskergruppen, Eldreforsk og forskningsprosjektet Heime, skal forske på hvordan eldre

hjemmeboende opplever helse- og omsorgstjenestene, og i samråd med pårørende og tjenesteapparatet bidra til ny kunnskap som kan gi eldre flere gode år hjemme. Vi kommer til å opprettholde dialogen med forskjellige forskningsmiljøer for å øke kunnskapsgrunnlaget vårt på ulike fagfelt.

Bekymring for sesonginfluensa på toppen av den pågående koronapandemien gjorde at vi stilte krav om god informasjon til eldre og deres pårørende. Helsedirektoratet og Follkehelseinstituttet inviterte til møte om temaet. Gjennom hele året har Eldreombudet fulgt med på smitteutbrudd i eldreomsorgen, og vi har gjennomført dialogmøter med kommuner for å bli informert om hvordan de har håndtert utfordringene med smitteutbrudd, vaksiner og andre oppgaver. Dette har vært lærerike prosesser for Eldreombudet.

Fremme Eldres rettigheter

Eldres rettigheter styres av politikk, lover, forskrifter og planer. Derfor er aldersdiskriminering og samfunnets syn på eldre viktig temaer for Eldreombudet i møte med myndighetene. Alderisme fører til tapte leveår, svakere fysisk og psykisk helse, forsinket rehabilitering og kognitiv tilbakegang, viser den første rapporten om alderisme fra Verdens helseorganisasjon.

Eldre har en lovfestet rett til å medvirke i utformingen av sine helsetjenester. Mange privatpersoner henvender seg til Eldreombudet med spørsmål om helse- og omsorgstjenester, og vi gir dem informasjon om denne retten og mulighetene til å klage. Både eldre selv, og spesielt deres pårørende, opplever klageadgangen og klageprosessene som utfordrende og belastende.

Vi erfarer at mange eldre opplever utfordringer med å innhente informasjon om kommunale tjenester. Eldreombudet tok i høringen om NOU 2020:15 til orde for at myndighetene bør se på erfaringene noen få kommuner har gjort seg ved å etablere kommunale eldrekoordinatorer. Koordinatorerne skal støtte og fremme lokalt frivillig arbeid, kulturtilbud og aktiviteter rettet mot eldre innbyggere. En eldrekoordinator skal også kunne løse eldre innbyggere til relevante kommunale tjenester og bistå med veiledning og opplæring i bruk av digitale tjenester.

Arbeid med koronapandemien

Vi har hatt tre innfallsvinkler i arbeidet vårt med koronapandemien: 1) vaksiner (til eldre og helsepersonell), 2) de negative konsekvensene av sosial isolasjon under koronarestriksjonene og 3) informasjon fra nasjonale helsemyndigheter, statsforvalterne og kommunene til eldre og deres pårørende.

Eldre har gjennom hele pandemien vært definert som risikogruppe, både på grunn av alderen og fordi mange eldre har underliggende sykdommer. Dessuten er andelen med begrenset digital kompetanse høyere blant eldre enn i befolkningen som helhet. Det aktualiserer behovet for tilpasset kommunikasjon. Gruppen eldre er også mangfoldig. Eldreombudet har påtalt at eldre sjelden har vært omtalt på de nasjonale pressekonferansene om koronasituasjonen.

Eldreombudet krevde våren 2021 at myndighetene legger en exitstrategi for å få alle eldre ut av pandemien på best mulig vis. Vi presiserte behovet for en strategi fra regjeringen og helsemyndighetene for å gjenreise en trygg, sosial og aktiv hverdag for eldre. Vi poengterte at eldre lett havner i blindsona og at mange eldre har vært sosialt isolerte og lidd i det stille under pandemien. Henvendelser vi har fått fra eldre og pårørende gir klart uttrykk for at eldre er engstelige for å bli smittet og syke og isolerte seg tidlig og lenge.

Som en del av vår følge med-rolle kartla vi besøksrestriksjoner for helse- og omsorgsinstitusjoner og informasjon til innbyggere og pårørende på kommunale hjemmesider. Gjennom høsten, da det var færre restriksjoner, kunne vi selv besøke institusjoner på eget initiativ eller ved henvendelser.

Vi fulgte med på informasjon fra utvalgte kommuner, og vi erfarte at kommuner med en sammenlignbar smittesituasjon håndterte besøksrestriksjonene på helse- og omsorgsinstitusjoner ulikt. Etter vår vurdering kunne forskjellene vært unngått med tydeligere råd og veiledning fra de nasjonale myndighetene.

Da eldre hadde fått sin første vaksinedose, etterspurte vi tydelig informasjon fra helsemyndighetene til kommunene om hvordan aktiviteter og sosialt fellesskap kunne gjenopptas på institusjonene. Og før jul ba vi myndighetene om å presisere hvilke retningslinjer familie, venner og frivillige skulle forholde seg til når det gjaldt kontakt med eldre – i private hjem og i institusjoner. Folkehelseinstituttet svarte med å oppdatere sine råd om og informasjon til risikogrupper og pårørende. Vi var også tidlig ute med å etterlyse en plan for den tredje dosen med koronavaksine. Det tok lang tid før eldre var ferdig vaksinerte med den tredje dosen.

Vi oppfordret Koronakommisjonen til å granske hvordan den tredje dosen til eldre ble planlagt og gjennomført. Vi ba også kommisjonen om å gi en inngående beskrivelse av belastningene pandemien har påført eldre – og vurdere hvordan Eldres interesser har vært ivaretatt av myndighetene på alle nivåer.

Høsten 2021 var vi i flere riksmidier og fremmet krav om at helsepersonell som skal ha nærkontakt med eldre, må være vaksinerte. Helsedirektoratet sendte brev til kommunene, statsforvalterne og helseforetakene og slo fast at «uvaksinerte ansatte i helse- og omsorgstjenesten utgjør en større fare for pasienter enn de som er vaksinert».

Se også omtalen av koronasertifikat for ikke-digitale eldre under avsnittet «Prioritert arbeidsområde: konsekvenser for eldre av digitaliseringen».

Prioritert arbeidsområde: Eldres muligheter til samfunnsdeltakelse og arbeid

Seniorer i arbeidslivet er et av temaene Eldreombudet har satt søkelys på i 2021. Vår tilnærming er at eldre som både kan og vil arbeide lenger, bør ha anledning til det – samtidig som regelverket må sikre interessene de som har behov for å pensjonere seg. Vi støttet forslaget om å øke aldersgrensen i staten fra 70 til 72 år. Vi har også utfordret særaldersgrenser i det offentlige, eksempelvis plikten militært tilsatte har til å fratrukke ved særaldersgrense. Hovedbudskapet til Eldreombudet var at motivasjonen og kvalifikasjonene til den ansatte bør avgjøre om vedkommende er egnet til å jobbe etter fylte 60 år.

Vi har også fremmet saker der alder kan være til hinder for å ta på seg verv i medlemsorganisasjoner, eksempelvis LO, som har hatt en 60-årsgrense for lederverv. I forkant av stortings- og sametingsvalget kritiserte vi enkelte kommuner som satte en øvre aldersgrense på 70 år for valgmedarbeidere. Eldre er en ressurs i samfunnet og slike aldersgrenser må ikke hindre at eldre kan bidra.

Vi har også opprettet dialog med de største arbeidstaker- og giverorganisasjonene. Sentrale temaer i dialogen er seniorer i arbeidslivet og viktigheten av en aktiv seniorpolitikk i private og offentlige virksomheter. I november hadde Eldreombudet møte med LO. Som en konsekvens av pandemien og økende smittetall, måtte vi utsette avtalte fysiske møter med bl.a. KS, NHO og Unio.

Vi tok allerede i 2020 initiativ til at det kommende stortings- og sametingsvalget måtte gjennomføres på en måte som sørget for at smittefaren ikke ville hindre eldre og andre risikogrupper i å delta. I januar 2021 la regjeringen fram forslag om endringer i valgloven. I vårt høringsvar ba vi om at velgere som lever skjernet etter råd fra myndighetene, skulle få mulighet til å stemme hjemme.

Før stortingsvalget oppfordret vi velgerne til å flytte eldre kandidater til toppen av stemmesedlene, slik valgloven gir mulighet til. Vi viste til at mens eldre utgjør en stadig større del av folket, nominerer partiene svært få eldre i toppen av listene. Vi mente at Stortinget må gjenspeile bredden i befolkningen. Vi fremmet initiativet i nasjonale medier, i region- og lokalaviser og i sosiale medier.

Eldreombudet får henvendelser fra eldre som ønsker råd og veiledning innen temaet arbeidsliv og pensjon. Mange opplever utfordringer med dagens pensjonsregelverk og utfordringer som tenderer til aldersdiskriminering i arbeidslivet. I de tilfeller eldre trenger videre hjelp, veileder vi og kommer med forslag til instanser som kan bistå vedkommende med å løse den konkrete saken.

Prioritert arbeidsområde: konsekvenser for eldre av digitaliseringen

Et av arbeidsområdene Eldreombudet har satt høyest på dagsordenen er det digitale utenforskapet. Utfordringene for ikke-digitale eldre har blitt enda mer aktualiserte under koronapandemien, der digitaliseringen av samfunnet har skutt fart.

Vi har tatt initiativ overfor bankenes medlems- og arbeidsgiverorganisasjon Finans Norge. Her har vi problematisert de utfordringene mange eldre sliter med når det gjelder dagligbank. Initiativet vårt har ført til flere prosjekt som skal ta for seg utfordringer med kort- og kontantbetaling, regningsbetaling og BankID. Vårt krav til bankene er at de sørger for at også ikke-digitale kan få brukt banktjenester i det daglige og at gebyr for ikke-digitale må fjernes eller reduseres. Dagens ordninger diskriminerer ikke-digitale bankkunder. Her bidrar Eldreombudet med sin kunnskap og konkrete tilbakemeldinger fra eldre som har kontaktet oss og fortalt om utfordringene de møter.

På sensommeren la Solberg-regjeringen frem strategien «Digital hele livet» som har som mål å motvirke det digitale utenforskapet. På forhånd hadde Eldreombudet innspillsmøte med Kommunal- og moderniseringsdepartementet og den daværende digitaliseringsministeren. Vi kom da med konkrete forslag til tiltak som kan heve kompetansen til ikke-digitale eldre. Vi har etterlyst en egen tiltaksplan for ikke-digitale eldre som ikke har forutsetninger til å bli digitale.

Vi har engasjert oss i flere saker på vegne av ikke-digitale eldre. Vi kritiserte Skatteetaten for å diskriminere eldre som ønsker å levere skattemeldingen på papir. Vi hadde møter med Valgdirektoratet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet om innføringen av digitale valgkort. Her pekte vi på at eldre som er i en digital gråsoner, kunne gå glipp av viktig informasjon. Vi kritiserte Solberg-regjeringen for at ikke-digitale eldre måtte vente på å få koronasertifikat på papir. Her etablerte vi dialog med Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektoratet, og det ble etablert en bestillingsordning for papirsertifikat via telefon.

I forbindelse med statsbudsjettet for 2022, leverte Eldreombudet krav på vegne av ikke-digitale eldre. Vi ba om en økning av midlene til opplæring og kompetanseheving for ikke-digitale. Dette budskapet ble også formidlet til transport- og kommunikasjonskomiteen i høringsrundene på Stortinget.

Vi har også vært i dialog med Kommunal- og moderniseringsdepartementet om utfordringer for eldre ved bruk av offentlige tjenester som krever digital identifikasjon. Mange eldre synes det er komplisert å bruke slik identifikasjon, og mange eldre blir fratatt avtalen av sin egen bank. En ny

strategi om elektronisk identifikasjon er under arbeid. Eldreombudet har her bidratt med innspill til rapportene som blir lagt fram for departementet.

Eldreombudet har fått mange henvendelser fra eldre som opplever utfordringer med det digitale utenforskapet. De fleste henvendelsene dreier seg om praktisk bruk av digitale verktøy og tjenester. Andre trenger råd om hvordan eldre selv kan styrke sin digitale kompetanse. Disse konkrete eksemplene gjør at vi kommer tett på eldre. Henvendelsene gir oss viktige innspill til bruk overfor det offentlige og private virksomheter.

På området velferdsteknologi går utviklingen raskt. Vi kunne gjerne tenkt oss å ta en mer aktiv rolle på dette området. Foreløpig har vi ikke hatt nok ressurser til annet enn å følge med på utviklingen av løsninger og erfaringene med disse.

Kommunikasjonsarbeidet

Vi utarbeidet ved starten av 2021 en egen kommunikasjonsstrategi. Der er kommunikasjon definert som et verktøy vi bruker i arbeidet med å fremme Eldres interesser som «vaktbikkje» og «trekkhund». Vi har gjennom året kommunisert for å utøve pådriverrollen, følge med-rollen og veilederrollen som Stortinget har gitt oss gjennom lov om Eldreombudet.

Medieomtale

Eldreombudet har medvirket i mange artikler og innslag i 2021. Gjennom året er Eldreombudet omtalt ca. 850 ganger i kildene til mediearkivet Atekst. Medieomtalen har rettet oppmerksomhet mot Eldres interesser og Eldreombudets ulike initiativer – og gjort Eldreombudets samfunnsrolle bedre kjent for beslutningstakere og befolkningen.

Vi har hatt en rekke planlagte medieutspill om saker innenfor de tre prioriterte arbeidsområdene våre. I tillegg har vi lagt stor vekt på å utnytte muligheter som byr seg i det løpende mediebildet – for å sette søkelyset på Eldres interesser. En vesentlig del av mediedeltakelsen vår i 2021 har handlet om myndighetens håndtering av Eldres interesser under pandemien.

Siden vi har et nasjonalt ansvar, har vi lagt størst vekt på å være synlige i riksdekkende medier. Men vi har også hatt omtale i mange regionale og lokale medier. Omtale i papiraviser, tv og radio er viktig for å gjøre Eldreombudets rolle kjent for innbyggere som i liten eller ingen grad bruker nettmedier.

Vi har deltatt i Debatten på NRK to ganger: om uvaksinert helsepersonell i eldreomsorgen og om underernæring av eldre på sykehjem. Vi har også deltatt i Dagsnytt 18 ved to anledninger: om økonomisk støtte til pårørende til eldre hjemmeboende og om uvaksinert helsepersonell.

I 2021 har Eldreombudet fått publisert åtte kronikker og debattinnlegg i riks-, region- og lokalaviser.

Nettsted

Nettstedet eldreombudet.no ble lansert i desember 2020. En viktig oppgave i 2021 har vært å bygge opp innholdet på nettstedet, der vi byr på matnyttig informasjon for målgruppene våre og fremmer aktuelle saker. Ved årsskiftet 2021/2022 hadde nettstedet om lag 100 artikler.

Vi opprettet tidlig i 2021 et kontaktskjema på nettsidene, der alle kan stille oss spørsmål eller komme med synspunkt og informasjon. Det brukerne fyller inn i skjemaet, håndterer vi i arkiv- og saksbehandlingssystemet.

Sosiale medier

Vi har gjennom 2021 brukt Facebook, Instagram og Twitter. I hovedsak har vi brukt disse sosiale mediene til å spre nyheter der vi fremmer eldres interesser. Vi har også hatt to avgrensede kampanjer med betalte innlegg. I kampanjene oppfordret vi alle til å 1) bry seg om ensomme eldre og 2) løfte eldre kandidater til toppen av stemmesedlene ved stortingsvalget.

Vi driver ingen saksbehandling i sosiale medier og tar ikke imot direktemeldinger. Vi har i begrenset grad hatt dialog med følgerne våre i kommentarfeltet til innleggene våre.

Samfunnskontakt

Eldreombudet holdt ca. 90 foredrag, taler og innlegg og deltok ellers i ca. 70 møter med organisasjoner, foreninger og råd i 2021.

Henvendelser fra publikum

Vi fikk gjennom 2021 en rekke spørsmål om råd og veiledning fra publikum – og innspill om eldres situasjon. Vi ble kontaktet 154 ganger gjennom kontaktskjemaet på nett, i tillegg kommer henvendelser på e-post. Det kom anslagsvis 400 henvendelser om hjelp og veiledning på telefon. Under omtalen av de tre prioriterte arbeidsområdene (lenger oppe i kapittel 3) tar vi for oss temaer som ofte ble tatt opp i henvendelsene.

Språkbruk

Rapporten vi har sendt Språkrådet om språk i sosiale medier viser at vi oppfyller kravene til fordelingen av bokmål og nynorsk. Vi har sørget for at brukerne kan navigere rundt på nettstedet vårt på to likestilte adresser: eldreombudet.no og eldreombodet.no.

Vi legger vekt på å bruke et klart språk. Med klarspråk mener vi korrekt, klar og brukertilpasset kommunikasjon.

4 Styring og kontroll i virksomheten

Krav til den interne styringen i Eldreombudet

Arbeidet til Eldreombudet er regulert av lov om Eldreombudet og instruks for Eldreombudet utstedt av Helse- og omsorgsdepartementet. Eldreombudet er øverste leder i virksomheten og ansvarlig for at virksomheten drives både effektivt og forsvarlig.

Lederen av Eldreombudet har ansvar for å:

- gjennomføre aktiviteter i tråd med lov om eldreombud
- fastsette mål og resultatkrav og foreta prioriteringer med ettårige og flerårige perspektiv innenfor virksomhetens ansvarsområder
- sørge for planlegging, gjennomføring og oppfølging inklusiv resultat- og regnskapsrapportering
- definere myndighet og ansvar og fastsette instruks innenfor virksomhetens ansvarsområder
- ha helhetlig intern kontroll

Eldreombudets årlige tildelingsbrev fra Helse- og omsorgsdepartementet regulerer det økonomiske og administrative arbeidet samt tildelingen til virksomheten fra statsbudsjettet. Tildelingsbrevet inneholder også en oversikt over rapporteringer til departementet gjennom året.

Siden Eldreombudet er et uavhengig forvaltningsorgan, beskriver ikke tildelingsbrevet noen faglige oppdrag eller instruks for Eldreombudet.

I strategiarbeidet for 2021 og fremover har Eldreombudet definert tre prioriterte arbeidsområder. De tre områdene er

- helse- og omsorgstjenester for eldre
- Eldres muligheter til samfunnsdeltakelse og arbeid
- konsekvenser for eldre av digitaliseringen

Den overordnede strategien til Eldreombudet i samspill med virksomhetsplanen gir tydelige mål og en plan for arbeidet og prioriteringene. Virksomhetsplanen viser ressursbruk innenfor de enkelte arbeidsområdene og prioriterte aktiviteter for Eldreombudet.

En godt gjennomarbeidet strategi vil bidra til effektivitet i virksomheten og god bruk av tilgjengelige ressurser. Strategiplanen utarbeides for en periode på tre år, men vurderes og justeres halvårlig gjennom strategimøter.

Krav til den interne kontrollen av virksomheten

Lederen har ansvar for at Eldreombudets interne kontrollsystem sikrer måloppnåelse gjennom målrettet og effektiv drift, pålitelig økonomiforvaltning og overholdelse av lover og regler. Den interne virksomhetsstyringen skal være basert på

- risikovurderinger – for å avdekke risikoer som kan ha konsekvenser for måloppnåelsen og for å analysere hvordan påvist risiko skal håndteres
- aktiviteter og systemer – for å sikre kontroll gjennom hensiktsmessige retningslinjer, rutiner, fullmakter og arbeidsfordeling

- oppfølging – systemer som sikrer at nødvendige tiltak følges opp, bl.a. gjennom oppfølgingsaktiviteter og ved at evalueringer gjennomføres ved behov
- informasjon og kommunikasjon – at virksomheten har tilgjengelige og tilfredsstillende informasjons- og kommunikasjonssystemer på alle nivåer for å styre virksomheten mot måloppnåelse
- organisasjonskultur – ansattes holdninger, styringsfilosofi, etiske verdier, organisering og utviklingsmuligheter

Eldreombudet skal regelmessig vurdere behov for evalueringer, både av virksomheten som helhet, fagområder og pågående prosjekter og aktiviteter.

Departementet skal sikre at Eldreombudet ivaretar sitt samfunnsoppdrag, utnytter tildelte ressurser effektivt, samt ivaretar sine ansvarsområder innenfor de lover, regler og rammer som er satt. Departementet kan ikke instruere Eldreombudet om dets faglige virksomhet.

Eldreombudet skal selv fastsette instruksjoner for egne aktiviteter og har gjennom første hele driftsår 2021 etablert internkontrollsystemer samt andre nødvendige systemer for drift av Eldreombudet. Saksbehandlingssystem med arkivkjerne var operativt fra medio mars 2021.

Eldreombudet skal til enhver tid være operativ og i stand til å håndtere krise-, katastrofe- og krigssituasjoner i egen organisasjon.

Inkludering

Regjeringens fellesføringer i tildelingsbrevet påpeker at alle virksomheter skal arbeide systematisk for å fremme inkluderingsdugnaden. Eldreombudet er en nyopprettet virksomhet med kun fem ansatte, noe som gjør det vanskelig å nå målet i regjeringens inkluderingsdugnad om at minst fem prosent av nyansatte i staten skal ha nedsatt funksjonsevne eller hull i cv-en. Vi har utviklet rutiner og oppfordrer alle kvalifiserte til å søke stillinger ved utlysninger uavhengig av hull i cv-en eller funksjonsevne. Eldreombudet hadde i 2021 to nyansatte i faste stillinger og to vikariat. Ingen av de rekrutterte har nedsatt funksjonsevne eller hull i cv-en. Eldreombudet hadde fem faste stillinger i 2021.

Eldreombudet har vurdert at vi ikke har hatt anledning til å ta inn lærlinger i en fase der virksomheten er nyetablert og under oppbygging og har et lavt antall ansatte.

Informasjonssikkerhet

Gjennom året 2021 har Eldreombudet arbeidet med å oppfylle kravene til sikkerhetsarbeid med referanse til lov om nasjonal sikkerhet som trådte i kraft 1. januar 2019. Sikkerhetssystemet i Eldreombudet inneholder rutinebeskrivelser, instruksjoner og planer for gjennomgang av informasjonssikkerhet. Det er etablert system for sikker digital post til innbyggere, e-innsyn og innspill til Eldreombudet.

Revisjon

Riksrevisjonen har ansvar for revisjon av Eldreombudet, og 2021 er det første året Eldreombudet blir revidert som en selvstendig virksomhet.

Likestilling og mangfold

Eldreombudet hadde fem ansatte i 2021: tre menn og to kvinner. Ingen ansatte har deltidsstillinger. Total foreldrepermisjon i 2021 var 18 uker.

Klima, miljø og vesentlige forhold

Eldreombudet er opptatt av klima og miljø og har godt utstyrte møterom som gjør det mulig for oss å gjennomføre digitale møter og dermed få noe mindre reisevirksomhet. Vi har innført Microsoft Teams som arbeidsverktøy fra oppstarten av Eldreombudet. Det bidrar til samhandling og effektive prosesser også i perioder hvor vi har benyttet hjemmekontor grunnet koronapandemien.

Eldreombudet har arbeidet med gode rutiner og en klar rollebevissthet overfor departementet, øvrige virksomheter i den sentrale helse- og sosialforvaltningen, den utøvende tjenesten og øvrige sektorer.

5 Vurdering av fremtidsutsikter

Slik det går fram av kapittel 1 og 3, erfarer vi i flere sammenhenger å få gehør når vi tar initiativ som fremmer eldres interesser. Samtidig er det på mange områder svært langt igjen til eldres interesser blir godt ivaretatt i samfunnet. Det ser vi stadig eksempler på gjennom arbeidet med å følge med på eldres situasjon og veilede innbyggere som tar kontakt med oss.

Lov om Eldreombudet slår fast at Eldreombudet skal arbeide «på alle samfunnsområder». Det er et stort spenn i oppgavene og ansvarsområdene som er tillagt Eldreombudet, samtidig som ressursene våre er begrensede. Det gir oss en utfordring som må møtes med videre oppbygging av organisasjonen og med klar prioritering i arbeidet.

For å få størst mulige effekter av innsatsen, vil vi prioritere å arbeide overfor nasjonale aktører. Samtidig skal enkeltpersoner som tar kontakt – ofte eldre selv eller deres pårørende – få veiledning så langt kapasiteten strekker til. Etter hvert som flere blir kjent med Eldreombudets arbeid, vil etterspørselen etter veiledning øke.

Flere utviklingstrekk understreker behovet for å bygge opp Eldreombudets organisasjon:

- Eldre utgjør en stadig økende andel av befolkningen.
- Med økt levealder vil flere få utfordringer med helsen, noe som både utfordrer tilbudet av institusjonsplasser og behovet for å mestre hverdagen i egen bolig.
- Flere vil også få behov for spesialisthelsetjenester, og samvirket mellom kommunene og de ulike spesialisthelsetjenestene må styrkes.
- Kommunene og fylkeskommunene har fått ansvar for å utvikle aldersvennlige lokalsamfunn.
- Eldre som kan og vil det, må kunne stå lenger i jobb, og eldre må mobiliseres til frivillig arbeid og politisk deltakelse.
- Digitaliseringen preger alle samfunnsområder, samtidig som mange eldre har lav eller ingen digital kompetanse.

Det vil være et økende behov for at Eldreombudet har ressurser til å fylle både pådriverrollen og følge med-rollen, ikke minst for å passe på at ulike samfunnsaktører følger opp sine forpliktelser og ivaretar eldres interesser.

Påvirkningsarbeidet tar det meste av kapasiteten i Eldreombudet og det er et stort behov for ytterligere ressurser for å styrke overvåkningsarbeidet på flere fagområder.

Eldreombudets overordnede strategi gir mål og planer for det fremtidige arbeidet vårt. Alle ansatte i Eldreombudet bidrar i strategiarbeidet, noe som bidrar til eierskap og gir oss et godt verktøy for effektivt arbeid med å nå målene våre. Nært samarbeid på tvers av fagområdene gjør at vi utnytter ressursene effektivt, samtidig som de spissede fagområdene blir ivaretatt.

De tre arbeidsområdene som er prioritert i 2021, vil bli videreført.

6 Årsregnskap

Eldreombudet fører bruttobudsjettert regnskap etter kontantprinsippet for statlige virksomheter.

Årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet, Instruks om økonomistyring og tildelingsbrev fra Helse- og omsorgsdepartementet. Årsregnskapet viser de disponible tildelingene og de regnskapsførte utgiftene. All vesentlig økonomisk informasjon vises i årsregnskapet. Regnskapet blir revidert av Riksrevisjonen.

Kommentarer til årsregnskapet

Kapittel 708 Eldreombudet i statsbudsjettet for 2021 hadde en tildeling på 10 060 000 kroner.

De samlede driftsutgiftene var på 9 241 551 kroner, se Bevilgningsrapportering, Note A og Note B. Eldreombudet hadde en mindretgift på 818 000 kroner og vi har søkt om å få overføre fem prosent av tildelingen, 503 000 kroner, til 2022. Dette er i henhold til muligheten til å kunne overføre fem prosent av bevilgningen. Vi viser her til Note A for tildelingen og Note B for utregningen av overførbart beløp.

Lønn og sosiale utgifter utgjorde 4 970 868 kroner, noe som er 621 000 kroner lavere enn tildelingen. Årsaken er at det ble utsatt å rekruttere til en ny stilling etter at enkelte etableringskostnader falt på 2021 på grunn av utsatt leveringstid. Det var usikkerhet om hvor stor del av bevilgningen for 2021 disse kostnadene ville legge beslag på. Vi valgte derfor å utsette kostnader med nye rekrutteringer til alle etableringskostnader var tatt.

Andre driftsutgifter ble totalt på 4 262 092 kroner, noe som er 207 000 kroner lavere enn tildelingen. Utbetaling til driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende var på 8 581 kroner. Vi forventer at lønnsandelen skal øke i årene som kommer og har bedt om at det blir tatt hensyn til dette i fremtidige tildelinger.

Årsregnskapet for 2021 gir et dekkende bilde av virksomheten. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert av Riksrevisjonen når årsrapporten skrives.

Årsregnskapet vil bli publisert på nettsidene til Eldreombudet så snart det er offentlig.

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskapet for Eldreombudet er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1 og nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019. Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringer er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene i punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a. Regnskapet følger kalenderåret
- b. Regnskapet inneholder alle rapporterte inntekter og utgifter for regnskapsåret
- c. Inntekter og utgifter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d. Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2021

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2021	Merutgift (-) og mindreutgift
0708	Eldreombudet	01	Driftsutgifter		10 060 000	9 241 551	818 449
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Nettoordningen for MVA i staten		0	723 664	
<i>Sum utgiftsført</i>					<i>10 060 000</i>	<i>9 965 214</i>	
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling*	Regnskap 2021	Merinntekt og mindreinntekt(-)
5309	Tilfeldige inntekter	29	Tilfeldig inntekter		0	28 586	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Motkonto AGA		0	622 585	
<i>Sum inntektsført</i>					<i>0</i>	<i>651 171</i>	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						9 314 043	
Kapitalkontoer							
707018	Endring i mellomværende med statskassen						-219 139
<i>Sum rapportert</i>						<i>9 094 904</i>	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

		31.12.2021	31.12.2020	Endring
0	Mellomværende med statskassen	-219 139	0	-219 139

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler). Se note B *Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig*

Mal for bevilgningsrapportering og artskontorrapportering med noter

Virksomhet: Eldreombudet

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
070801.1	0	10 060 000	10 060 000

Virksomhet: Eldreombudet

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
708.01		818 449						0	503 000	503 000

[Redacted]

[Sum årets og fjorårets tildeling]

[Redacted]

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Opplysninger om avgitte belastningsfullmakter på inntektskapitler*

Kapittel og post	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Inntektsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter (+)	Merinntekt og mindreinntekt (-) etter avgitte belastningsfullmakter

Virksomhet: Eldreombudet

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2021

		2021	2020
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	4 970 868	0
Andre utbetalinger til drift	3	4 262 092	0
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		9 232 961	0
Netto rapporterte driftsutgifter		9 232 961	0
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	8 581	0
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	9	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		8 590	0
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		8 590	0
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	21 940	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		21 940	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			

Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	6 646	0
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	622 585	0
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	723 664	0
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>	94 433	0

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	9 314 043	0
---	------------------	----------

Oversikt over mellomværende med statskassen **

	2021	2020
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-219 139	0
Sum mellomværende med statskassen	8	0

Virksomhet: Eldreombudet

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2021	31.12.2020
Lønn	4 073 377	0
Arbeidsgiveravgift	622 585	0
Pensjonsutgifter*	522 878	0
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-267 290	0
Andre ytelser	19 319	0
Sum utbetalinger til lønn	4 970 868	0
Antall utførte årsverk:	5	x

* Nærmere om pensjonskostnader

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.

Premiesats for 2021 er 14,0 prosent.

Eldreombudet

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2021	31.12.2020
Husleie	314 554	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	3 102	0
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	108 329	0
Mindre utstysanskaffelser	114 452	0
Leie av maskiner, inventar og lignende	73 714	0
Kjøp av konsulenttenester	1 085 522	0
Kjøp av andre fremmede tenester	2 132 084	0
Reiser og diett	90 909	0
Øvrige driftsutgifter	339 427	0
Sum andre utbetalinger til drift	4 262 092	0

Virksomhet: Eldreombudet

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2021	31.12.2020
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	9	0
Sum utbetaling av finansutgifter	9	0

HA

Virksomhet: Eldreombudet

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2021	31.12.2020
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	8 581	0
Sum utbetaling til investeringer	8 581	0

Virksomhet: Eldreombudet

[Innholdfortegnelse](#)

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2021	31.12.2020
Tilfeldige og andre inntekter	21 940	0
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	21 940	0

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2021 Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	31.12.2021 Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	Forskjell
Omløpsmidler			
Kundefordringer	52 417	0	52 417
Andre fordringer	0	0	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>52 417</i>	<i>0</i>	<i>52 417</i>
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-67 957	0	-67 957
Skyldig skattetrekk	-219 139	-219 139	0
Skyldige offentlige avgifter	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>-287 096</i>	<i>-219 139</i>	<i>-67 957</i>
Sum	-234 679	-219 139	-15 540

ELDREOMBUDET
Org. nr.: 925193755

Riksrevisjonens beretning

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Eldreombudets årsregnskapsoppstillinger for regnskapsåret 1. januar - 31. desember 2021. Årsregnskapsoppstillingene består av oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering og noter, herunder sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 9 314 043 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening:

- oppfyller årsregnskapsoppstillingene gjeldende krav, og
- årsregnskapsoppstillingene gir et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2021 og kapitalposter per 31. desember 2021, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen*, *instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI 2000–2899). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og ISSAI 130 Code of Ethics utstedt av International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for informasjonen i øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av ledelseskomentarene (i del VI) og annen øvrig informasjon (del I–V) i årsrapporten. Riksrevisjonens konklusjon ovenfor om årsregnskapsoppstillingene dekker ikke informasjonen i øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapsoppstillingene er det vår oppgave å lese øvrig informasjon i årsrapporten. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapsoppstillingene og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapsoppstillingene, eller hvorvidt den øvrige informasjonen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom den øvrige informasjonen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at den øvrige informasjonen i årsrapporten:

- er konsistent med årsregnskapsoppstillingene og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende regelverk

Ledelsens og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapsoppstillingene

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapsoppstillingene som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide årsregnskapsoppstillingene som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig intern kontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapsoppstillingene som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukerne foretar basert på årsregnskapsoppstillingene.

Som en del av revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapsoppstillingene, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av virksomhetens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige, og om tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapsoppstillingene får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapsoppstillingene, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapsoppstillingene gir uttrykk for de underliggende

transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Vi kommuniserer med ledelsen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen, og informerer det overordnede departementet om dette.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000 for etterlevelserevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapsoppstillingene som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapsoppstillingene, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo; 20.04.2022

Etter fullmakt

Tora Struve Jarlsby
ekspedisjonssjef

Lars Christian Møller
avdelingsdirektør

Beretningen er godkjent og ekspedert digitalt